

[Socialministeren.]

Så har de ærede ordførere for oppositionen talt en del om § 65. Som bekendt udbad folketingsudvalget sig i skrivelse af 5. maj en udtalelse fra mig om, hvorvidt den foreslåede affattelse af § 65, stk. 3, punkt 3, kunne anses for at være i overensstemmelse med grundlovens regler om ekspropriation. Jeg svarede, at efter min opfattelse kunne det i den nævnte bestemmelse foreslåede vilkår ikke betegnes som ekspropriation. Jeg oplyste, at der om spørgsmålet havde været forhandlet med justitsministeriet, der havde fremhævet, at kravet om den vedtægtsændring, der skal begrænse mulighederne for anvendelsen af foreningernes formue i tilfælde af opløsning, stilles i form af en betingelse for at bevare det privilegium, der består i, at foreningernes medlemmer er fritaget for pligten til at yde bidrag til en anerkendt sygekasse. Eftersom foreningerne ikke kan antages at have noget over for lovgivningsmagten beskyttet krav på at bevare dette privilegium, må man så meget mere kunne gøre dets opretholdelse betinget af opfyldelsen af kravet om vedtægtsændring, der må betragtes som en naturlig foranstaltning for at sikre, at foreningerne kan fortsætte deres virksomhed med samme formål som hidtil.

De embedsmænd i ministeriet, der har været mine rådgivere, er departementschef Erik Dreyer og kontorchef Juhl-Christensen; jeg har yderligere søgt kontakt med justitsministeriets lovkontor, og vi er fra vor side enige om følgende:

Spørgsmålet om, hvorvidt en regulering af privat ejendomsret er af ekspropriativ natur eller ikke, må afgøres efter en helhedsbedømmelse, hvorved der lægges vægt på, om reguleringen er af konkret eller generel karakter, om den betegner en fuldstændig overtagelse af den private ejendomsret eller blot en begrænsning i ejerens dispositionsfrihed, om den i øvrigt er af mere eller mindre indgribende karakter. Den i lovforslaget indeholdte bestemmelse er klart af generel karakter. Den indeholder et almindeligt påbud til foreningerne vedrørende udformningen af deres vedtægter. Bestemmelsen fratager dem ikke deres formue, men fastsætter alene en lidet vidtgående begrænsning i foreningens dispositionsfrihed. Ved bedømmelsen af denne

begrænsning må der navnlig tillægges to forhold afgørende betydning: begrænsningen har kun virkning, når der træffes bestemmelse om foreningens ophør, og den indebærer alene et krav om, at formuen i dette tilfælde anvendes til et socialt formål. Dette sidste betyder, at begrænsningen ikke går ud over, hvad der kan betegnes som en lovsikret fastholdelse af det principielle i foreningens eget formål. At lovgivningsmagten er berettiget til en sådan regulering af sociale organisationers virksomhed, tør formentlig anses for selvfølgelig og almindeligt anerkendt. Disse betragtninger fører til, at bestemmelsen i lovforslagets § 65, stk. 3, punkt 3, er fuldt forenelig med grundlovens § 73.

Dette er, hvad centraladministrationens sagkundskab på dette område kan og tør sige. Men det forekommer mig mærkeligt, at de ærede medlemmer hr. Peter Larsen og hr. Ninn-Hansen fremfører tvivl uden at begrunde denne tvivl. Hvad er det i lovtæksten, som begrunder tvivlen? Kunne de ærede medlemmer ikke tage lovforslaget frem og nærmere præcisere, hvad det er for bestemmelser i formuleringen, som de mener fremkalder tvivl hos dem? Vil det være rigtigt og i overensstemmelse med almindelig anstændighed at anvende magtmidler, medmindre det klart påvises, at der er tale om ekspropriation? Vil man virkelig rejse aktion på basis af en formodning, der ikke engang er klart formuleret?

Det ærede medlem hr. Peter Larsen mistænkte os for manglende alvor og retsindighed. Vi har handlet med alvor i dette spørgsmål, og jeg synes ikke, det ærede medlem skulle sætte noget minus ved vor retsindighed. Hvis der hos mig var bare skygge af tvivl, ville jeg ærligt og oprigtigt vedkende mig det, selvfølgelig. Men der er ikke en sådan skygge af tvivl. Derfor må man selvfølgelig stille det spørgsmål: hvad er da motivet? Motivet har temmelig sikkert ikke noget med § 65 at gøre; det ligger et andet sted.

Det, der svækkede forhandlingsmuligheden, var jo 4. oktober-erklæringen med dens krav om skattelettelser, det vil sige skatteoverflyttelser. Man var nødt til også at demonstrere linjen på dette område og stillede derfor forslag om de 40 millioner, der skulle flyttes fra den progressive statskat